

REDACCIÓ:

Josep PALLACH
32, av. de la République,
MONTGERON (S. et O.)

ADMINISTRACIÓ:

Antoni IBORRA
13, rue Bassano, París (16º)

C. Ch. Postaux 4163-90 — PARIS Preu de l'exemplar: 20 francs.

Suscripció l'any: 250 francs.

FEDERACIÓ
DEMOCRÀCIA
SOCIALISME

Endavant

ORGAN CENTRAL DEL MOVIMENT SOCIALISTA DE CATALUNYA

LLETRA DE
CATALUNYA

EL VIATGE DE FRANCO A CATALUNYA

QUE HA VINGUT A FER A CATALUNYA EN L'ANIVERSARI DE L'ASSASSINAT DE COMPANYYS ?
MES DE TRESCENTES DETENCIONS PREVENTIVES. VEXACIONS POLICIAQUES I INDIFERENCIA
CIUTADANA. FRANCO TORNA A MADRID DESCONTENT CONTRA «ESTOS MALOS ESPAÑOLES»

Barcelona, novembre.—La notícia—pels que hem d'estar atents a les consignes policiaques—ens arribà el mes de juliol. La preparació fou doncs llarga i obligà a la mobilització d'aquest aparell repressiu que el franquisme ha muntat amb mà de mestre: revisió de fitxes, vigilància dels «sospitosos», empresonaments preventius. La segona part dels preparatius fou destinada a preparar l'ambient. Durant tot l'estiu han circulat per Catalunya els rumors més inversemblants sobre les decisions del Caudillo: «Franco vol deixar el poder», «Franco està cansat». Traspassaria «la gràcia de Déu» a la monarquia—a don Juan segons uns, segons els altres al reietó ros que tan bé munta a cavall—.

«Franco s'adona que això no pot anar i vol posar-hi remei»... «I qui us diu que abans d'anar-se'n no acordarà alguna concessió a Catalunya?» Per exemple, l'autorització de fer una revista en català—aquesta revista tan suspirada, que tantes il·lusions feia nèixer ara fa tres anys entorn d'aquell famós diàleg—que no passà de monòleg. En castellà, evidentement.

D'on venien els rumors.—Ben debatut no era difícil escatir d'on sortien els incontrolables rumors. La muller de Franco—«La Señora»—li diuen els diaris i li ha repetit el «cursi» Galinsoga que ha batut tots els rècords de llepa... fils ho havia dit als seus amics durant el precedent viatge. Els seus amics: la família Acedo,

la família Mateu, i alguns altres. Segons alguns la digna esposa d'un tal personatge hauria inclús demanat socors per ajudar-la a convèncer al marit de deixar les regnes i instaurar la monarquia.

Les mentides sobre la súbita tendresa «catalanista» de Franco no venien de gaire més lluny. Igual que les que circula ven pels medis industrials i financers preocupats per la manca d'energia elèctrica, pel sistema de canvis, pel favoritisme de l'estat sempre contrari a tota iniciativa catalana.

Tots aquests rumors formaven part de la preparació «psicològica» del viatge, que Franco i els seus amics volien triomfal, potser per raons diferents. La gent respiraria i potser mostraria un cert agraïment vers el tirà que volia plegar veles. I potser hi hauria públic a les manifestacions.

La màquina de la C.N.S. feu el reste. Una nota oficial obligava els obrers a anar a rebre el Caudillo, i manava als patrons que consideressin les hores de la tarda com a festives «no-recuperables». I així començà la primera part de la comèdia que durant el mes d'octubre ha viscut Barcelona, quinze anys després de l'assassinat del que fou President de Catalunya.

Anàlisi d'un viatge.—Aclarit això, reconeixem que el viatge és important. Franco, i amb ell l'essencial de l'apparell estatal han viscut unes setmanes a Barcelona. Això no es fa perquè sí. Quin interès els ha portat a muntar aquest trist carnestoltes?

Creiem que l'esdeveniment no es pot separar de la situació general que viu el règim: preocupació angoixosa per l'esdevenidor, manca de perspectives i de fe en els destins de l'estat, sensació asfixiant de fracàs entre els homes que tenen la responsabilitat de l'estat.

No és cert que Franco vulgui deixar el poder, però tampoc és cert que vulgui quedar-se. La dictadura viu arapada al poder i sap que qualsevol vacil·lació pot ésser-li fatal. D'altra banda, cal preparar la successió. Això explica el «flirt» amb els monàrquics, puix que la monarquia es

(Passa a la pàg. 2.)

DECLARACIÓ DE TREVA CATALANA

Els partits i organitzacions que componen TREVA CATALANA, reunits a París en uns moments en què el General Franco pidola l'entrada a l'Organització de les Nacions Unides als països democràtics, i negocia amb els del bloc soviètic, han estudiat l'actual situació nacional, peninsular i internacional,

DENUNCIEN a l'opinió de llur poble i a la mundial la hipòcrita política del General Franco, que tot exercint la més abjecta tirania contra Catalunya, Euscadi i els altres pobles d'Espanya, pretén ajudar els nacionalistes marroquins, a profit de la seva dictadura i sense cap benefici per els nacionalistes del Marroc;

RATIFIQUEN la voluntat democràtica que constitueix llur raó d'ésser; ASSENYALEN que en Franco al poder constitueix, ara com sempre, un perill per a les nacions d'Europa amants de la Pau i de la Llibertat;

ASSENYALEN encara, que únicament una lliure consulta electoral, previ el retorn de les llibertats democràtiques, pot permetre a llur poble d'expressar la seva voluntat i d'incorporar-se a la tasca comuna dels països lliures;

en uns moments particularment greus, EXPRESSEN de nou la fidelitat de llur poble a una amistat secular amb el seu veí, el poble francès, amistat perfectament compatible, en un règim democràtic, amb els llaços que l'uneixen als altres pobles d'Espanya, però avui més incompatible que mai amb la tirania militar pertorbadora que continua expoliant la Pàtria, i contra la qual aquestes organitzacions no cessaran de combatre fins a la victòria final.

Signat :

Per la Confederació Nacional del Treball (Regional Catalana), H. PIQUER;

Per Estat Català, J. MASOT;

Pel Moviment Socialista de Catalunya, J. PALLACH;

Pel Partit Obrer d'Unificació Marxista, P. BONET.

G. NOGUES, en qualitat d'observador delegat pel CONSELL NACIONAL CATALÀ.

París, Octubre del 1955.

EL VIATGE DE FRANCO A CATALUNYA

Vé de la pàg. 1)

presenta com una evolució sense gaire perill. I això explica el viatge a Catalunya, que es presenta a Espanya i a tot el món, com si Catalunya acceptés aquesta transició que tot-hom sap inevitable, però que els franquistes temen perquè pot ésser crítica.

Ah! Si Catalunya, que ha estat i serà la força i la consciència política revolucionària d'Espanya, acceptés aquesta situació—això voldria dir que els perills són mínims! I el franquisme ha aplicat el mètode Coué a una conjuntura ben delicada.—Tot va bé—ha volgut dir.—Tot marxa bé—ha dit el Caudillo venint a Catalunya.—Tot va bé—ha repetit l'eco, que ningú no prendrà per la veu del país. Car l'eco era, a Pedralbes, el Foment del Treball Nacional nomenat per Franco, el Governador de Franco, l'Ajuntament de Franco, la Diputació de Franco, els Pescadors Deportius de Franco...

El mètode Coué, en política, no funciona mai. I sovint és contraproduent.

Què ha dit Catalunya?—Simplement Catalunya ha callat. Com tantes vegades, com ja fa anys que calla, exactament d'ençà del 1951. Com en totes les ocasions en què el nostre poble—que hi té un secular aprenentatge—viu d'espallats a un règim que detesta en silenci, perdent-se en el treure dels camps de futbol o la qualseral altre fals derivatiu de l'esperança per la consciència ciutadana.

Catalunya ha callat, sorrida i indiferent. Però d'aquest esparverador desert que és una pèl de tota la societat catalana, què podem esperar-ne nosaltres? Tots els elements són negatius per Franco, i la dictadura pot viure encara un temps amb elements negatius i nosaltres què trobarem? Què crearem, quan retrobem el pols del nostre poble, avui pertorbat, gairebé inexistents?

Amb sinceritat nosaltres no som pes-

mistes. Al marge de tota vida oficial, subterrànica i solcant la terra profundament hi ha aquests nuclis plens de fe dels quals formem part el Moviment. Som minories petites, però sabem que agrupem els homes que s'han salvat de l'ensulsiada i els joves, que són el futur. Socialistes, sindicalistes, nacionalistes—fidels a les idees del món modern però viscudes en català, oberts a les realitats espanyoles, però amb un esperit nacional—com diria Rovira i Virgili.

Aquest nucli de dintre són el llevat que alçarà la fornada de demà. Les generacions més joves, les decebudes d'avui, les que fan aquest gran buit d'indiferència a un règim s'en va, representen alhora la tasca i l'esperança. Tant de bo que a les altres terres d'Espanya hi hagi un ressò de la promesa, i aquests anys de pesombre no ens deixin més que el recort del fracàs d'una tirania criminal, avui ignorant i cega, que ni tan sols sap que ja no és més que un cadàver.

TRIBUT als nostres morts

Els nostres companys de Perpinyà, com cada any, d'acord amb Esquerra Republicana, Estat Català, Front Nacional i el Comitè Regional de la C.N.T. han contribuït eficaçment a la celebració de l'homenatge al President Companys i a tots els morts a l'exili que va tenir lloc el dia 16 d'octubre al Cementiri de l'Oest de la Vila de Perpinyà. Molt gran fou la concurrència i les ofranes florals cobrien l'estela commemorativa coronada per una gran bandera catalana oferta per la Mairie una representació de la qual era present. Feren parlaments, Garcia Castellet, Josep Pico, Albert Carsí i el nostre company Serra i Moret, qui, com de costum, presidia l'acte. Fou un acte solemne i commovedor que va impressionar tots els assistents, i una veritable manifestació de catalanitat i de fervor patriòtic.

EL CONGRES DEL P. S. O. E.

TOTA política emigrada tendeix a esdevenir fantomàtica. Les activitats d'un exili que porta ja 16 anys d'absència han de sofrir per força d'aquest mal, sobretot les que suporten reivindicacions legals, que el temps tendeix a fer caduques. Els engranatges polítics emigrats—institucions, comités, congressos, reunions—risquent de rodar en el buit, adhuc quan marxen bé. En el terreny internacional la política de «coexistència», atenta sobretot a la pressió dels fets, confirma cada dia aquest perill. Si no es multipliquen els esforços per a engranar la nostra acció amb la vida del país, la nova perspectiva del món, saludable per tots els amants de la pau, causarà moltes desil·lusions entre els que pensen que «ara sí que hi a fer» i confessen, amb una certa ingenuïtat no gens afalagadora pels que hem continuat treballant, que abans era inútil.

El P.S.O.E. és segurament una de les poques forces espanyoles que s'han mantingut presents en la vida exterior. El prestigi passat d'aquest partit, les seves relacions polítiques i sindicals, l'esforç que ha continuat de fer en tot moment per a no deixar llanguir l'estructura i la vida del partit a l'emigració li mereixen aquest premi. En la conjuntura internacional actual, on comptem només les realitats, el P.S.O.E. a l'exili resta una força espanyola que les cancelleries han de fer entrar en els seus càlculs. Això és un fet.

EL P.S.O.E. I LA POLITICA D'ALIANCES. — El darrer Congrés del P.S.O.E. ha pres una clara posició pel que fa a la política d'aliances: refusar-les.

No entrarem ara a examinar l'encert o l'error d'aquesta decisió. Nosaltres, a Catalunya, tenim una posició diferent. Volem promoure una ampla i sòlida aliança dels grups i sectors democràtics catalans: nacionalistes, socialistes, sindicalistes. «Treva Catalana» prefigura aquesta acció. Les forces polítiques i sindicals del país base actuen de fet unides des de fa molt de temps. És possible que a la resta d'Espanya la situació sigui diferent i costi més trobar el nexe i les forces reals—que farien fructuosa l'unitat. Altrament, tampoc podem oblidar que la gran coalició de l'any 1931 es basava essencialment en el Partit Socialista i en l'aportació catalana, puix era Catalunya la que donava una base popular—de masses—al republicanisme. Estem segurs que el dia que Catalunya torni a redreçar-se políticament, la política d'aliances a tot Espanya entrarà en una fase activa. El que hem de fer doncs els catalans, és posar en peu la nostra pròpia força. A això ens esforcem la gent del Moviment, segurs que quan arribi el moment la iniciativa de Catalunya contribuirà a senyalar les directrius de la unitat democràtica a la península.

EL PARTIT SOCIALISTA I LES NOVES GENERACIONS ESPANYOLES. — Al costat d'aquesta clara posició de cara a les aliances, que els catalans més que jutjar hem de comprendre i valorar políticament, el P.S.O.E. ha elaborat un important document destinat a les noves generacions espanyoles reactualitzant les posicions doctrinals i polítiques d'aquest partit. Les joves generacions que avui cerquen inquietes un camí, i són conscients del gran fracàs del règim franquista, poden trobar en aquesta crida l'orientació que permeti enquadrar-les. És en això que el Congrés socialista empalmava una realitat: les inquietuts de les noves generacions que a Espanya cerquen una resposta a tant d'interrogants. El P.S.O.E. els diu què pensa i s'ofereix com a instrument de la represa democràtica a Espanya. És doncs important que els catalans estudiem aquest text i diem què en pensem.

UN OBLIT LLASTIMOS: I CATALUNYA? — El document ja ho hem dit, ens sembla important: ratificació de la voluntat democràtica, neta posició inter-

nacional, enfocament de les tasques de reconstrucció social i política a la península. Ara bé, éssent així, és doblement greu no trobar-hi ni esmentat el nom de Catalunya, del problema català, de les realitats nacionalitàries. És possible que es tracti d'un simple oblit? Tots recordem l'actitud passada dels socialistes espanyols quan es discutí l'Estatut, que ells votaren, contribuint a dreçar aquella república «federable» que obria camins de solució als problemes dels pobles hispànics. És possible que el P.S.O.E. no es plantejés avui ni tan sols l'esquema de la seva acció de cara a una de les qüestions essencials de la vida espanyola durant els darrers cinquanta anys? Sincerament, no ho pensem. El problema català existeix, és un fet. S'imposa al propi Franco que intenta esbiaixar-lo, després de voler-nos destruir, afalagant els tradicionals botiflers del nostre poble. Les aspiracions catalanes subsisteixen sota el règim de Franco, com existiren sota la República i sota la monarquia. Existiran demà i es manifestaran clarament.

No es necessari que el P.S.O.E. digui la seva posició en relació a un problema força més important que l'amplada de les carreteres o les dimensions de les vies dels trens? No és sobretot necessari—de cara a l'esforç d'entesa peninsular que avui inspira l'acció de la joventut catalana, que el P.S.O.E. recordi que votà l'Estatut i que en el seu programa hi figura la Federació de Repúbliques Socialistes?

EL DEURE DELS CATALANS. — Sempre hem cregut que als catalans ens esperava una tasca ingrata, i que és essencial per les reivindicacions del nostre poble ésser fort. Però també és important dir el que volem, i per això ni un sol moment hem deixat de proclamar la solució federativa per a guiar la nostra força. Per a reeixir-la, Catalunya ha d'entendre's amb les forces democràtiques i obreres espanyoles de les quals, el nucli bàsic fou sempre el Partit Socialista. Avui ratifiquem aquesta creença. És per això que, cordialment—tal com ho hem dit oficial i privadament als nostres amics del P.S.O.E.—repetim que és important definir una actitud socialista de cara a aquesta qüestió. Estem segurs que l'acció de propaganda i d'orientació de les noves generacions ha necessitat a tot Espanya.

Nosaltres, socialistes catalans, mantindrem intacte la fe en la solució federativa que és la única que pot resoldre els problemes nacionalitaris a la península. I que és també la única que respon als principis i a les idees del socialisme democràtic, el qual reconeix el dret dels pobles a disposar dels seus destins i vol agrupar-los lliurement per la gran empresa de la justícia social. Estem segurs de trobar en aquesta acció la veu fraterna del socialisme espanyol, de tota la classe obrera i de la democràcia de la resta d'Espanya.

J. PALACH

MOLOTOV DONA LA MA ALS FALANGISTES

Les relacions HISPANO-SOVIETIQUES

LES declaracions de Molotov a «Arriba» han posat de lleu la gran veritat que els socialistes denunciem ja fa anys: que «l'anti-comunisme» del general Franco (igual que el d'altres explotadors d'aquesta remuneradora indústria) és simplement una enganyifa per pescar babaus (llegeixis: senadors americans). Igualment, la pretesa política anti-franquista de la U.R.S.S. és únicament propaganda al servei dels interessos de l'Estat Soviètic, com ho fou durant la nostra guerra. Aquesta propaganda fins ara ha pogut ésser aprofitada pels agents comunistes de Moscou. Ara, després de l'interviu d Molotov al portantveu de Falange, ja serà més difícil.

Recordem una breu recapitulació de les relacions—públiques o clandestines—de franquistes i soviètics.

1945-1950. — Contra el que esperaven els democràtes, Stalin no reclamà Franco ni Muñoz Grandes, al final de la guerra. Oblida la Divisió Azul. L'única manifestació anti-franquista de l'U.R.S.S. és la denúncia dels tractes comercials occidentals amb Espanya. Fa anti-franquisme verbal, però no reconeix el govern de la república a l'exili; si ho fes caldria tornar l'or que el govern Negrin hi envià en dipòsit.

Franco per la seva banda, basteix tota la seva política estrangera presentant-se com el campió de «l'anti-comunisme».

1950-1954. — Malgrat la guerra freda, que fa estralls, i que conduirà el govern dels Estats Units a trahir les idees democràtiques pactant amb el dictador, el govern de Franco i el govern soviètic tenen freqüents tractes secrets de caràcter sobretot comercial, a través de Turquia, d'Egipte, de Suïssa. La propaganda continua igual per tots dos costats.

1954-1955. — El senyor Erice, cònsul general a Ginebra durant la Conferència de la Pau d'Indovina, té varies entrevistes amb Leonid Hítchev; negocia el retorn dels pobres mercenaris de la «Divisió Azul», i enceta converses de més volada. La propaganda exterior continua. Venen a Madrid representants sovi-

tics amb l'excusa de conferències tècniques internacionals. En realitat tenen entrevistes secretes amb l'Alto Estado Mayor, gran definidor de la política franquista.

1955-?. — El corresponsal d'«Arriba» té l'entrevista famosa amb Molotov. El ministre soviètic li dona cordialment la ma i li diu que el general Franco és «europeu» i pot entrar el pacte de seguretat que proposa la U.R.S.S.

A París, l'ambaixada espanyola i la soviètica negocien l'entrada d'Espanya a la O.N.U. Els russos s'abstindran d'oposar el veto a canvi d'un tractat comercial favorable, i de que els americans deixin passar les «democràcies» populars.

Els representants del «parlament» soviètic accepten d'alternar a la Unió Interparlamentària amb els senyors Lequerica, Solís, Romojaro i altres distingits democràtes espanyols, esperant fer-ho a la O.N.U. amb Arelliza i Martin Artajo. Les portes de la Fira Comercial de Brno, a Txecoslovàquia s'obren per la representació franquista que hi és festejada.

Els socialistes afirmem: Que Franco no ha estat mai «anti-comunista». Com el seu difunt germà, és capaç de tots els papers de l'auca per satisfer la seva vanitat i voluntat de poder. Franco és el destructor d'una generació espanyola i l'home que ha fet més mal a les possibilitats de bastir la societat democràtica a Espanya. Això, sí.

Que els interessos de l'Estat soviètic potser exigeixen aquests tractes i manobres amb els franquistes—això és cosa dels russos—però que és una falsedat i una ignominia presentar a Rússia com a defensora dels interessos de la democràcia espanyola que traïx sempre que li convé, sacrificant-los als seus propis interessos estatals.

Els comunistes i els falangistes ja no poden dissimular gaire més. I els treballadors no oblidaran mai aquesta veritat que l'interviu d'«Arriba» ha proclamat obertament.

LA MORT D'ORTEGA Y GASSET

«Entonces veríamos que de 1580 hasta el día cuanto en España acontecía de decadencia y desintegración.»

I. ORTEGA Y GASSET.
«Espanya invertebrada»

La mort d'un dels darrers representants de la generació del 98 ha provocat una profunda emoció entre les generacions universitàries espanyoles que són cada dia més conscients de l'absolut silenci que ha significat, pel pensament espanyol el triomf de l'intolerància franquista.

Ortega havia mantingut durant aquests darrers anys una actitud de menyspreu distant—«aristocràtica»—envers aquest règim de militars, de bisbes i de «senyors» que representa en realitat la darrera etapa en el procés de desintegració de l'Espanya de Felip II. El franquisme, que havia tolerat el retorn d'Ortega, que havia amb atenció policiaca la represa de la seva carrera professoral al marge de l'Estat. El mestratge del filòsof continuava donant però to europeu a la vida universitària madrilenya sepulcra oficialment sota el pes d'un ca-

teicisme esquerp i obtús, contrari a totes les corrents de renovació que poden travessar-lo en els altres països occidentals.

Era uns mesos que els atacs de la gent de l'OPUS DEI demostraven l'esperit inquisitorial continua vigent, i que el pensament d'Ortega y Gasset restava temut pels representants d'aquest organisme que avui monopolitza l'ensenyament universitari.

Ara, amb motiu de la llarga malaltia de l'autor de la «Revolta de les masses», els mateixos que l'atacaren han volgut aprofitar-se'n. I així hem assistit—talment els assalts criminals de les bandes de cors sobre la carn indefensa a una pluja de visites de jerarques de Falange o de poderosos arquebisbes. Les notícies de premsa insistien sobre els títols oficials dels visitants i finalment la premsa franquista semblava donar un comunicat de victòria, quan podia dir—confusament, sentint la mentida que Ortega s'havia reconciliat amb l'Església abans de morir.

Trist règim el de Franco, que no deixa ni morir en pau els homes que el menyspreen!

Pobra Església que ha de viure de la mort dels que no pensem com ella!

SAIUEM-LO UN CAPELLA DE L'EMPORDA

Tenim davant nostre una humil i bella parroquial d'un petit poblet de l'Empordà. Porta data d'Octubre, més que ha vist l'estada de Franco a Catalunya, i ha vist els superiors d'aquest humil capella d'Avui, rebre sota palí al Caudillo i a la Señora a la Catedral de Barcelona, al Monestir de Montserrat...

El capellà d'aquest poblet té un altre concepte dels deures de l'Església. Ha publicat dos articles a la fulla parroquial. En el primer diu que la veritable democràcia és una exigència ineludible, i afirma que les nacionalitats hispàniques i, entre elles, Catalunya—tenen dret a mantenir i cultivar les llengües i les tradicions. Citant les encíclics, afirma que el destruir i foragitar la llengua d'una comunitat és totalment contrari a la doctrina de l'Església. I diu, contradint a José Antonio—que una nació no és una unitat de destí en la universal—sinó que és l'amor per la terra on es neix, per la llengua dels pares...

L'article de la fulla parroquial és escrit en català. Ha provocat les iras dels falangistes de Girona, que amenacen, com sempre, amb la dialèctica de les pistoles. No hi fa res. Nosaltres saludem aquest gest de coratge espiritual—enmig de tantes covardies—i el donem en exemple a tants altres que podran seguir-lo.

LA DARRERA BATALLA

Per M. SERRA I MORET

COMENTANT els esdeveniments de l'Argentina que han tingut la virtut d'acabar amb la dictadura de Perón i la demagògia estulta dels que simulaven una adhesió incondicional, «The New York Times» deia que la llibertat sempre guanya la darrera batalla. En efecte: malgrat les sensibles recaigudes, si hom examina fredament el curs de la història, hom es convenç que en les darreres centúries la llibertat ha guanyat moltes batalles i ha fet molt de camí.

Però no han estat precisament les victòries militars les que han afiançat l'exercici de la llibertat en el nostre món occidental. Ha estat la llum de la consciència humana que ha desentrenyat l'enteniment i ha fet progressar la ciència i el civisme i, finalment, ha dotat el proletariat d'intel·ligència i voluntat per a imposar la justícia social que és la base sobre la qual ha de descansar la llibertat definitivament haguda.

Perón, que era prou militar per a no fiar-se dels militars, quan es va llençar a la percaça del poder va cercar l'apoi dels treballadors i va fer assaltar els sindicats pels gangsters que el voltaven. Aleshores va començar la demagògia, el paternalisme, la redempció oficial del proletariat mitjançant augmentos de salaris que desencadenaven la inflació sense que els treballadors n'haguessin cap benefici positiu. I el país s'anava arruïnat, i «el graner del món» va passar per la vergonya d'haver d'importar blat per a poder fer pa ferratges per al bestiar i establir el règim de dos dies la setmana sense carn allà on la superabundància creava el problema de la col·locació dels excedents. Naturalment, a l'hora del perill, quan els seus adversaris s'han convençut que Perón era vulnerable, els «jerarques» dels sindicats no han aconseguit mobilitar la classe obrera cansada d'afalacs i de promeses, i Perón ha caigut, abandonat de tots, repudiat de tots, com acaben tots els dictadors, àdhuc els més temuts.

Ja veurem què faran els treballadors d'Espanya el dia que Franco no pesqui tunyines i els crancs se li arrapin als turmelles; ja veurem si els sindicats verticals i la legislació social «mes avançada del món» li estalviaran el cataclisme i la força. Ell no es barallarà mai amb l'Església, com va fer Perón, ni amb els militars pels quals seguirà creant càrrecs de tota mena fins a controlar les funcions genètiques dels pobles esclaus, ni amb els Estats Units, ni amb els russos, ni amb ningú que tingui poder per a enderrocar-lo. Ell, covart i captaire, seguirà pidolant clemència i venent el poble i el país a preu de ferralla amb tal que el deixin vegetar, voltat de mercenaris i de moros, en el seu recó del Pardo com un llagardaix poruc que s'amaga encara, no sent remor de passes.

Però tots els tumors, benignes o malignes, reventen algun dia encara que hagin consumit l'organisme que els nodreix, Franco, com els altres dictadors, farà la seva fi infamant i tràgica, encara que la monarquia aconseguís allargar-li l'agonia i atenuar el seu crim amb un rejuveniment de despotisme i ridícula faramalla. El que cal és que la llibertat, guanyi veritablement la darrera batalla i per això, nosaltres, més que preparar la tomba del monstre, hem de preparar la renaixença del poble torturat, vexat i aturdir, per tal que es trobi en forma per a reprendre la vida, per a refer la llar, per a educar les noves generacions i per a evitar el perill de que mai més la nostra terra caigui en la vergonya i el desastre que ens ha tocat de conèixer i sofrir. En una paraula, cal que siguem dignes de la llibertat guanyada. Aquesta és la més difícil i la més necessària de les victòries.

JUSTA CELEBRACIÓ DEL DIA DELS MORTS

FOSTER DULLES A MADRID

L'anada de Foster Dulles a Madrid, aprofitant aquesta mitja-festa que la diplomàcia occidental s'ha acordat per celebrar el dia dels morts, té dos objectius precisos: 1) satisfer la mal parada vanitat del general Franco, que ha convidat repetidament a Madrid al vice-president Nixon, i ha fet mans i mànegues per obtenir una invitació d'Eisenhower; 2) negociar la famosa entrada del franquisme a la O.N.U.

Hom sap, que la U.R.S.S. posa com a condició que amb Franco i altres conegudes democràcies occidentals com Portugal, hi entrin també les no menys conegudes «democràcies populars». Franco ja ha negociat l'afar directament amb els russos. Però els americans no estan gaire convençuts

de l'operació i volien discutir-la: els vots dels àrabs i de les dictadures americanes seguiran si els Estats Units accepten el «marchandage».

Es possible que Dulles hagi recordat al Caudillo que els americans es sentiran més tranquils quan hagi resolt el problema de la successió, que garantiria l'ocupació americana de les bases atòmiques. I això és tot.

Pel que fa a l'aspecte moralment degradant de la visita del que es proclama «leader» dels països democràtics, els nostres lectors comprendran que no insistim: una traïció més o menys no vé d'aquí. Esperem que els demòcrates americans s'hauran avergonyit de veure quan baix ha caigut el seu país. Nosaltres ja fa temps que ho sabiem.

TOT CAMINANT DESENCIS

per Enric BRUFAU.

La infantesa la passarem plegats. Tots els dies feiem el mateix trajecte, des de la masia a l'escola. Quan un niu de cogullades estava a punt d'esquerar, tots dos ho sabiem. Amb els seus reclams i els meus anavem a caçar al ram des de Tots Sants fins a Nadal.

I feiem totes amb cabells d'àngel. Col·liem camamilla i farigola, i tocant el botet, algunes vegades, les guatlles cenien de revolada.

Després, amb els mateixos ulls veiem la mateixa noia, i amb igual entusiasme col·liem esdevenir herois.

Potsers perquè, físicament, era més fort que jo, li tenia una gran admiració. I ell, no sé per quina recòndita supeditació, es deixava ornamet menar per la meca voluntat. Sovint, un vell cadiraire, apassionat definidor de les seves pròpies impressions, quan ens veia, exclamava: «Ací els teniu: cul i cadira!»

No sé si erem ben bé això, però si sé que ens unia un gran afecte, és a dir, que erem molt amics. Després, perquè es veu que havia d'ésser més tard així, ell i jo forem militants de la mateixa organització política. I més tard defensàrem la República en la mateixa centúria i en la mateixa divisió.

Solament un cataclisme podia fer aparèixer, en el nostre camí paral·lel, la cruïlla perdedora...

Ni tampoc no sé de quins mitjans em vaig valdre per a poder reanudar la relació trencada. El cert és que ell rebé noves meves quan encara estava tancat a la presó de Lleida.

El temps però, ha fet mes via que nosaltres mateixos. Ha deixat ben enrera tot el nostre passat. I ara, amb passaport, legalment, tranquil·lament, ha vingut a França per a veure'm i convence'm.

Ja no és aquell fadri ben plantat. Mai no hauria suposat que pogués esdevenir com és. Es un home gros, massís, de moviments lents, de parlar monòton i poc franc. Però, segons van dient—ell i la seva muller, aquella noia que miravem amb els mateixos ulls—els anys els hi han vingut de cara i han guanyat tants diners com han volgut.

I la cantarella ha començat així: —«Deixa't de romanços. A casa nostra la gent viu bé. Si no dius res, ningú no et molestàrà. Tampoc podríem canviar-ho. Reflexió feta, àdhuc crec que una mica d'ordre és convenient. Si tu vinguessis, prou trobaries amics que t'ajudarien. Què hi fas aci, a França?»

Trànt el mal que em feien aquestes paraules, m'he posat a riure i he respost fredament i sense emoció: —«No. Val més que hi resti encara i així us podré servir l'últim cop. Us guardaré aquest allotjament fins que vosaltres vindreu...»